

המספרים מוכיחים: בניגוד לעמדת הממשל, רוב האמריקנים תומכים בישראל

written by אלי קלוטשטיין | 29.05.2024

סקר הרווארד-האריס בארה"ב, שנערך בכל חודש, מגלה נתונים ומגמות בולטות ביחס לעמדות הציבור האמריקני על המלחמה בעזה, חמאס, תוכנית הגרעין האיראנית והמזרח התיכון בכלל. חשוב מכך, מהסקר עולה כי עמדות הציבור הפוכות מאלה של הממשל, מה שיכול לשחק לידי ישראל בעמדתה מול הבית הלבן.

הסקר לחודש מאי פורסם בשבוע שעבר, ובוצע לפני כשבועיים באמצעות שאלונים אינטרנטיים בקרב 1,660 מצביעים רשומים. הסוקרים מקפידים על אמות המידה שיהפכו את הסקר למייצג ככל האפשר, ובחרים משיבים ממגוון רקעים, גילים, הזדהות פוליטית, מצב כלכלי ועוד. פרופ' קובי מיכאל ופרופ' גבי סיבוני ממכון משגב עוקבים אחר תוצאות הסקר כבר זמן רב, ועתידים לפרסם מאמר שינתח לעומק את ממצאיו. אביא כאן חלק מהתוצאות המשמעותיות ביותר שעלו בסקר ביחס לישראל, וגם אדגיש את המשמעות שלהן.

נפתח בנתונים כללים על התפיסה של ישראל בארה"ב: בשאלה על המוסדות או הגופים האהודים ביותר על האמריקנים ניצבים במקום הראשון הצבא, המשטרה, הבולשת הפדרלית ופייסבוק. מתחתיהם, במקום החמישי והשישי בהתאמה, עומדות אוקראינה וישראל [1]. שמקדימות, למשל, את בית המשפט העליון, טוויטר, פוקס ניוז ועוד. ציונים נמוכים מאוד נתנו הנסקרים למחאות הקמפוסים ולרשות הפלסטינית, בעוד שחמאס הגיעה למקום האחרון והלא מכוּבד עם 6 אחוזי אהדה בלבד בקרב הציבור האמריקני.

אחת השאלות הישירות ביותר בסקר היא "במי אתה תומך יותר בסכסוך, בחמאס או בישראל?". לצד 80 אחוזי תמיכה משמעותיים בישראל, 69 אחוזים נוספים השיבו שישראל מנסה להימנע ככל האפשר מפגיעה באזרחים בעזה. בשאלות נוספות סברו כ-70 אחוזים שהמשבר בעזה נוצר באשמת חמאס [2] וחשוב מכך, מדובר בקביעה חד-משמעית גם כאשר עורכי הסקר מפלחים את התשובות לפי קבוצות גיל ואהדה פוליטית. לבד מקבוצת הגיל של 18-24, כל המשיבים תומכים בישראל באופן מובהק.

אגב, חשוב לציין שהאהדה לישראל איננה מגיעה משום מקום: רוב גדול ממשיבי הסקר, 73 אחוזים בסך הכול, ציינו כי הם עוקבים מקרוב או מקרוב מאוד אחרי המלחמה בעזה, כך שהם מודעים למצב כאן.

חשוב מכך, ואולי בניגוד לדימוי המקובל במחוזותינו, גם אצל הדמוקרטים ישנה תמיכה גבוהה מאוד בישראל: בחלוקה לנטייה פוליטית, 85 אחוזים מהרפובליקנים תומכים בישראל, ואילו בצד השני של המפה, אצל הדמוקרטים, 72 אחוזים מהמשיבים אמרו שאהדתם נתונה למדינה הציונית

רוב גדול וברור.

הדברים נכונים גם ביחס לקבוצות הגיל: לרוב התמיכה בישראל ניכרת יותר בקרב קבוצות גיל מבוגרות יותר, אך גם הדורות הצעירים תומכים בישראל באופן אובייקטיבי, ובוודאי אם מציבים את האהדה אליה ביחס לחמאס. ניקח למשל את קבוצת הגיל ה"בעייתית", 24-18: 57 אחוזי תמיכה בישראל בסך הכול, לעומת 43 אחוזים לחמאס. ברור שהיה ניתן לבקש שיעור תמיכה גדול יותר, וכך אכן קורה ככל שהגיל של המשיבים עולה, אולם גם במקרה זה הנטייה של הנסקרים ברורה. אגב, מגמה זהה לחלוטין עולה גם בשאלה על ניסיונה של ישראל להימנע מפגיעה באזרחים רוב מוחלט בקרב כל הגילים מאמין לישראל.

פוליטיזציה של מדיניות החוץ

איך מסבירים את הפערים הללו? מה יכול להצביע על כך שההנהגה האמריקנית תוקפת את ישראל ומנסה להצר את צעדיה, בעוד שאהדתו של הציבור בארה"ב נתונה לישראל?

מתברר שלנסקרים עצמם יש תשובה בעניין: האמריקנים סבורים שהנשיא ג'ו ביידן והממשל פשוט אינם מנהלים מדיניות נבונה ביחס לישראל רק 36 אחוזים תומכים באופן הניהול האמריקני של המשבר מול חמאס, וככל הנראה מדובר בביקורת על הנשיא מימין ומשמאל. אגב, רבים מהם סבורים שהניהול הלא מוצלח נובע מפוליטיזציה של מדיניות החוץ האמריקנית: 53 אחוזים ממשיבי הסקר, כולל כ-40 אחוזים מהדמוקרטים, סבורים שמדיניות ביידן כלפי ישראל אינה נקבעת רק בהתאם לאינטרסים האמריקניים אלא היא תוצאה של פוליטיקה פנימית בארה"ב, האיומים על הנשיא מהבייס הדמוקרטי וניסיונו להיבחר בשנית לנשיאות.

לו היו משיבי הסקר בנעליהם של מקבלי ההחלטות, ברור להם מה שנראה נכון גם לרוב הישראלים מה יש לעשות בכל הקשור למלחמה בעזה: שני שלישים מהנסקרים ציינו שהפסקת אש ברצועה יש להחיל רק אם כל החטופים ישוחררו וחמאס יודח משלטונו, כולל הסכמה ברורה בקרב בוחרי הדמוקרטים והרפובליקנים גם יחד. כאן, אגב ניכר הפער הבין-דורי: בקבוצות גיל צעירות יותר בולט הרצון להשיג הפסקת אש גם לפי המצב הנוכחי בשטח, כאשר רק בגיל מבוגר יותר מתנים המשיבים את הפסקת האש בהחזרת החטופים והדחת חמאס.

גם בשאלה שעמדה בזמן הכנת הסקר על הפרק האם צה"ל צריך להיכנס לרפיח רוב עצום של שלושה רבעים סבור שישראל צריכה הייתה להוציא לדרך מבצע עיר הדרומית. זו הסכמה מדהימה, חוצת גילים ומפלגות, שבכל גיל ובכל נטייה פוליטית מסתכמת ביותר מ-60 אחוזים. באותו עניין, ההחלטה של ביידן לא לשלוח נשק לישראל נתפסת בעיני רוב המשיבים, 56 אחוזים, כחיזוק לחמאס ותומכיו, ו-58 אחוזים סבורים שהיא פוגעת במשא ומתן לשחרור החטופים. במענה לשאלה ישירה אם ביידן צריך להמשיך לספק לישראל אם תיכנס לרפיח, רוב בולט, 57 אחוזים, אמרו שיש להמשיך לשלוח לה אמצעי לחימה.

הסקר גם לוקח צעד לאחור ומסתכל על המזרח התיכון בפריזמה רחבה יותר: שלושה רבעים

מהמשיבים, בהסכמה חוצת גילים, תולים את האשמה למשבר הנוכחי באיראן, ו-69 אחוזים סבורים שהיא מקור ההסלמה הכוללת במזרח התיכון. בזמן שהממשל נמנע כמה שיותר מהתנגשות כלשהי עם האיראנים, ולו הזעירה ביותר, 84 אחוזים מהאמריקנים סבורים שאיראן היא סכנה לעולם. רוב מוחץ של 80 אחוזים ² וגם כאן, בכל קבוצות הגילים, ללא יוצא דופן ³ חושבים "שיש לעצור אותה מלהחזיק בכלי נשק גרעיניים". בשאלה ההפוכה, רק 34 אחוזים סבורים שיש לנהל משא ומתן עם איראן, ו-63 אחוזים חושבים שממילא היא תפר כל עסקה שתחתם איתה. דרך הפעולה הדרושה מול איראן, אם כן, ברורה לאזרח האמריקני הפשוט: 66 אחוזים ממשיבי הסקר תומכים בסנקציות על איראן ובבידודה הבינלאומי.

אבל התפיסה של מדיניות החוץ האמריקנית, לפי הסקר, היא רק תסמין לאופן שבו האזרחים בארה"ב מביטים על הממשל שלהם. רק שליש מהאמריקנים חושבים שארה"ב צועדת "בכיוון הנכון", וכמעט מחצית מהמשיבים סבורים שמצבם הכלכלי רק הולך והופך גרוע יותר. למען ההגינות יש לציין כי לפני שנתיים, באמצע הקדנציה של ביידן, מספר המשיבים שענו כי מצבם הכלכלי מידרדר היה גדול יותר, אך בכל מקרה מספר גדול בהרבה של משיבים הביע את שביעות רצונו בסקרים שנערכו בזמן קודמו בתפקיד, דונלד טראמפ. בכלל, שיעור התמיכה בביידן עומד על 44 אחוזים בלבד, ואילו יותר ממחצית מהמשיבים לסקר, 55 אחוזים, סבורים שטראמפ עשה עבודה טובה כנשיא.

בהערת אגב, נתון זה גם עקבי לרמת האהדה שרוחשים המשיבים לדמות פוליטית בארה"ב: טראמפ ניצב במקום הראשון, אלן מאסק שני, וביידן רק חמישי. לפני עומדות דמויות כגון רוברט קנדי ג'וניור או רון דה-סנטיס. ראש הממשלה בנימין נתניהו נמצא במקום גבוה יחסית, לפני אנשים כמו יושב ראש בית הנבחרים מייק ג'ונסון או מזכיר המדינה אנתוני בלינקן. אחרונות ברשימה, מעניין לציין, הן חברות הקונגרס הפרו-פלסטיניות אילהן עומר ורשידה טאליב.

למרבה הצער, האמריקנים מרגישים "תקועים" עם המועמדים שיש להם לנשיאות: ביידן, בעיני רוב גדול של המשיבים, מבוגר מדי לתפקיד ואף אינו כשיר מנטלית לכהן כנשיא. רוב המשיבים גם סבורים שביידן סייע לענייני בנו, האנטר, להעלים מס ⁴ מעשה שבעיני כמעט שלושה רבעים מהמשיבים מהווה עילה להדחה של הנשיא. במקביל, יותר ממחצית ממשתתפי הסקר סבורים שטראמפ ביצע פשעים פליליים, ו-50 אחוזים בדיוק סבורים שהוא מהווה איום ישיר על הדמוקרטיה האמריקנית.

נשק יום הדין

אחרי כל הנתונים האלה, כדאי לחשוב מה המשמעות שלהם ומה אפשר לעשות איתם. ראשית, מעניין לראות כיצד האזרחים האמריקנים ניחנים, לפי הסקר, בהיגיון בריא ובמחשבה עקבית ביחס לסכסוך במזרח התיכון. מנהיגיהם, לעומת זאת ⁵ שאולי רק מסתכלים על מצב הסקרים לבחירות לנשיאות, וניזונים מעצות של דיפלומטים ואנשי יחסי ציבור שמחזיקים בהטיה ביחס למצב ⁶ רואים מציאות כנראה שונה לחלוטין. דגש חשוב: לא מדובר בנתונים מבודדים רק

מהסקר שבוצע במאי, אלא זו מגמה שעולה וצצה בכל הסקרים האחרונים של הרווארד.

אם בוחנים את הנתונים של הסקר, ברור שהממשל אינו יכול להמשיך במדיניות החוץ שלו ביחס לישראל לאורך זמן. הוא אינו יכול להמשיך לרצות את הפלסטינים ולבלום את ישראל מבלי שיסתכן בתשלום של מחיר בולט שעלול לבוא לידי ביטוי גם בקלפיות בעוד פחות מחצי שנה. בוודאי הדברים נכונים כאשר מדובר במהלכים משמעותיים או קיצוניים יחסית, כגון הקפאת משלוחי נשק. אומנם האמריקנים לא שמים את יחסי החוץ ככלל בראש סדר העדיפויות שלהם, ואם ביידן יפסיד את הבחירות ² כנראה זה יהיה בגלל עניינים שקשורים למדיניות הפנים. אבל אין משמעות הדבר שלא אכפת להם מיחסי החוץ של ארה"ב, והסקר מעיד על כך בבירור.

נקודה חשובה אחרת: הממשל תמך בישראל במשך חודשים ארוכים, שלח לה נשק ותחמושת, וגם הוויכוחים על צורת הפעולה לא גרמו לבית הלבן לכפות על ישראל עצירה של המלחמה. בעבר, כשהממשל רצה לעצור את ישראל בנקודה מסוימת ³ כמו למשל במשבר מכירת מטוסי הפלקון לסין ⁴ הוא ידע לעשות זאת. אבל עוד יותר מחמם לב שגם אחרי כמעט תשעה חודשי לחימה, מרשים לגלות עד כמה התמיכה הציבורית שקיימת בארה"ב לישראל עוד יותר איתנה וחזקה, אינה נחלשת, ועומדת בקנה אחד עם כל האינטרסים של ישראל.

הממשלה בירושלים צריכה למנף את המצב הזה. היא צריכה לפנות לקהלים רחבים ככל שאפשר בציבור האמריקני ולהמשיך להסביר את עצמה, כדי לתקף את התמיכה בה ולהשאיר את נתוני התמיכה ככל האפשר על כנם. יתרה מכך, בדו-שיח עם הממשל ישראל צריכה להביא את הנתונים האלה כעדות לצדקת דרכה, וגם לנופף בהם כעדות למנופי הכוח שיש ברשותה מול הממשל אם יתמיד להתנגח איתה בפומבי. בדרך זו אפשר לנסות להעביר את הדיונים על המחלוקות לחדרי-חדרים, כדי לפתור אותם בצורה אינטימית, ולהגיע להבנות גם ביחס לנושא האיראני ⁵ כשברור שהציבור האמריקני מבין את הסכנה שיש בתוכנית גרעין איראנית ומעוניין למנוע אותה.

ישראל יכולה גם להשתמש ב"נשק יום הדין" שלה: נאום של רה"מ נתניהו בפני בתי הקונגרס על איראן, הפלסטינים והמלחמה, המחלוקות מול הממשל והתוכניות לעתיד. התמיכה הציבורית האיתנה בישראל שקיימת בארה"ב, היכולת של נתניהו לפנות באנגלית לקהלים אמריקניים גדולים, והאופן שבו בעבר כבר העז לצאת נגד הממשל בפומבי ⁶ זה סיכון שנשיא אשר מתמודד על כהונה נוספת בוודאי לא ירצה לקחת.

אבל אולי הנקודה שהכי בלטה לי ביחס לנתונים האלה היא הצרימה בינם לבין תיווך המציאות בחודשי המלחמה הארוכים. גם כשנראה שקשה לנו בזירה המדינית, גם כשאנחנו שומעים הרבה פעמים בחדשות על המשברים ביחסים עם ארה"ב ועל התמיכה המתערערת בישראל ⁷ חשוב לזכור שלא תמיד כך הם פני הדברים. צריך רק לצלול לעומק הנתונים ולראות שלרוב לאזרחים יש היגיון בריא והם רואים נכוחה את המצב כפי שהוא. חבל שההנהגות שלהם לא פועלות באופן דומה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 29.5.2024.